

بخش اول

تاریخ و جغرافیای مختصر بحرین

«پادشاهی بحرین» مجمع‌الجزایر کوچکی در خلیج فارس است که با هیچ کشوری مرز خشکی ندارد؛ اما به وسیله پلی ۲۵ کیلومتری به نام "جسر الفهد" به عربستان متصل است.

دین اکثریت مردم این کشور "اسلام"، پایتخت آن "منامه" و زبان رسمی آن عربی است. استفاده از زبان‌های انگلیسی، فارسی و اردو هم در این کشور بسیار رایج است. این کشور از ۳۲ جزیره کوچک تشکیل یافته، مساحت کل آن ۷۰۶ کیلومتر مربع و جمعیت آن حدود یک میلیون نفر است.

۱. تاریخچه

در گذشته به منطقه ساحلی جنوب خلیج فارس از حد فاصل بصره تا بحرین امروزی بحرین گفته می‌شد که شامل منطقه شرقی عربستان فعلی هم بود.

این سرزمین در زمان ساسانیان در قلمرو ایران بود. بحرین از سال ۱۵۲۲ تا ۱۶۰۲ مدتی در سیطره استعمارگران پرتغالی‌ها قرار گرفت؛ اما در سال ۱۶۰۲ میلادی، پس از اخراج پرتغالی‌ها از خلیج فارس، دوباره به دست ایران و دولت صفوی افتاد.

اهالی این کشور چند گروه هستند:

- بحرانی‌ها یا بحارنه عرب‌های بومی بحرین که شیعه هستند و بزرگ‌ترین گروه قومی این کشور را تشکیل می‌دهند؛

۱۱۸ / فصل چهارم: خیزش اسلامی مردم در بحرین

- ایرانیان بحرین یا عجم‌ها که اکثر آنان مهاجرانی از جنوب ایران از فارس و بوشهر و شیعه هستند؛
 - بادیهنشیان عرب از جمله قبایلی چون عتوب و نعیم که مسلمان سنی هستند؛
 - هوله‌ها (حوله‌ها) که نوادگان اعرابی هستند که پس از فتح ایران به آنجا مهاجرت کرده و سپس به بحرین آمدند و مسلمان سنی‌اند؛
 - نجدها عرب‌های سنی شهرنشیان که از نجد در مرکز عربستان به بحرین مهاجرت کرده‌اند.
- حدود ۷۰٪ جمعیت این کشور را شیعیان تشکیل می‌دهند.

۲. دوران معاصر

با وجود اینکه اکثریت مردم بحرین "شیعه" هستند، اما حکومت جزیره بحرین از سال ۱۷۸۳ به دست خاندان سنی آل خلیفه (که از اعراب شبه‌جزیره عربستان بودند) افتاده است.

این کشور از سال ۱۸۲۰ تا سال ۱۹۷۱ میلادی تحت‌الحمایه انگلیس بود. با این حال، در دوران قاجار و پهلوی، ایران همچنان مدعی مالکیت بر بحرین بود تا آنکه در سال ۱۹۷۱، پس از میانجی‌گری سازمان ملل و همزمان با اعلان استقلال بحرین از انگلیس، «پهلوی دوم» ادعای حاکمیت بر بحرین را کنار گذاشت.

سییستم حکومتی بحرین، پادشاهی مطلقه است و شاه به طور موروثی از خاندان آل خلیفه انتخاب می‌شود.

پادشاه کنونی کشور «حمد بن عیسی آل خلیفه» است که از سال ۱۹۹۹ قدرت را در دست دارد. ولی‌عهد «سلمان بن حمد» پسر وی است که در ۱۹۶۹ به دنیا آمده است. ریاست دولت بر عهده نخست‌وزیر «خلیفه بن سلمان» عمومی پادشاه است که از چهل سال پیش و از همان زمان استقلال (در سال ۱۹۷۱) این مقام را دارد. برخی معتقدند که حاکم واقعی بحرین وی است و انقلابیون نیز مسؤولیت جنایات و شکنجه‌ها را بر عهده وی می‌دانند.

مرکز ناوگان پنجم نیروی دریایی ایالات متحده آمریکا در کشور بحرین قرار دارد که این کشور کوچک را در معادلات آمریکا مهم ساخته است..

بخش اول تاریخ و جغرافیای مختصر بحرین / ۱۱۹

پس از پیروزی انقلاب‌های تونس و مصر، بحرینی‌ها نیز به خیابان آمدند و خواستار اصلاح نظام شدند. اما نیروهای امنیتی آل خلیفه به بازداشت و سرکوب مردم پرداختند. این امر موجب بالا رفتن سطح مطالبات شد و مردم شعار اسقاط نظام را سر دادند. با عمیق‌تر شدن بحران، نظام آل خلیفه از نیروهای نظامی شورای همکاری خلیج فارس - موسوم به "سپر جزیره" کمک خواست. در نتیجه کشور به وسیله این نیروها اشغال شد.

تا تاریخ چاپ این کتاب (۲۰ تیر ۱۳۸۹) همچنان نیروهای امنیتی و نیز چmacداران حکومت، مردم را سرکوب می‌کنند. تاکنون ۳۹ نفر در جریان اعتراضات به شهادت رسیده‌اند؛ ده‌ها نفر زندانی یا مفقود هستند؛ صدها نفر مجروح و نقص‌عضو شده‌اند؛ و نزدیک به ۲۰۰ نفر نیز از کار اخراج شده‌اند؛ ولی انقلاب و اعتراض ادامه دارد.

۳. اقتصاد

نزدیک به چهارصد از هفت‌صد کیلومتر مربع مساحت این کشور بیابانی است. این کشور تنها سه شهر بزرگ - یا به عبارت بهتر سه جزیره اصلی - به نام‌های "منامه"، "محرق" و "ستره" دارد.

در بحرین شهرهای کوچک، شهرک‌ها و روستاهای متعددی هم هست که در فاصله‌های نزدیک به یکدیگر قرار دارند. به دلیل وسعت کم بحرین مسولان این کشور کوچک اقدام به پر کردن دریا و افزایش وسعت سرزمین خود کرده‌اند.

بحرين - برخلاف دیگر کشورهای خلیج فارس - منابع ثروت زیزیمنی چندانی ندارد و حتی بخشی از انرژی آن توسط عربستان تأمین می‌شود. بحرین اولین کشور حوزه خلیج فارس است که نفت در آن اکتشاف شد؛ ولی منابع نفت و گاز آن بسیار محدود است.

اقتصاد سنتی بحرین وابسته به مراواید بود که اکنون آن هم افول کرده است. بنابراین اقتصاد خود را بر مبنای «بانکداری»، «گردشگری»، «هوایپیمایی و خدمات فرودگاهی ممتاز»، «بنادر مجهز صنعتی»، «تولید آلومینیوم» و «صنایع ساخت و تعمیر کشتی و ناو» بنا کرده است.

بحرين به لحاظ فرهنگ و سواد، بهترین وضعیت را در کشورهای منطقه دارد؛ به طوری که بیش از ۹۱ درصد از مردان و بیش از ۸۵ درصد از زنان بالای ۱۵ سال باسواند هستند.